

MYNT KONTAKT

Nr 7 SEPTEMBER 1974

SVERIGE 4:65 • NORGE 6:75 • DANMARK 6:95 INKL. MOMS

28.000 BESÖKARE PÅ ANTI-K 1974

Antik 74 blev som väntat en framgång för arrangörerna. Över 28.000 besökare kunde räknas in under tiden 27 juli—4 augusti som mässan pågick.

En mängd mynt-, antik- och konsthandlare från hela Sverige, Danmark, Tyskland, England och USA hade ställt upp och visade upp det mesta mellan trattgrammofoner, antika silver- och guldur m. m. till dyrbar konst och möblemang från 1700-talet.

Detta var den 12:e mässan i ordningen och vi ser med spänning fram emot ANTI-K 1975 som arrangeras nästa sommar under samma tid.

5 KRONAN 1973 redan sällsynt

Vår senaste femkrona med år-talet 1973 som nyligen utgavs från myntverket har redan blivit sällsynt. Mynthandlare begär i ocirkulerat skick mellan 10—15 kronor för denna peng och åtgången är oerhörd.

Ni visste väl att upplagan endast är 1 miljon. Jämför den siffran med femkronan 1972 som är präglad i inte mindre än ca 25 miljoner exemplar, så förstår man att det är frågan om en kommande raritet.

MEDALJSAMLING stulen i Skara

Alla de ca 20 minnesmedaljer som i augusti månad varit utställda på Djäkneskolan i Skara stals vid en gåtfull kupp lördagen den 10 augusti. Inga dörrar eller

fönster hade skadats, vilket kan tyda på att tjuven eller tjuvarna gömt sig i skolhuset medan utställningen var öppen och väntat till lokalerna stängts och alla gått.

De stulna medaljerna värderades till ca 4.000 kronor.

Sensationellt fynd

Präglingsunderlag för braktestrar

Från 1100-talet och fram till och med 1300-talet var Lödöse vid Göta älv en huvudort för mynttillverkningen i Sverige. Det är en teori som nu med säkerhet kunnat fastställas efter sensationella fynd vid de arkeologiska utgrävningarna i Lödöse.

För en månad sedan kom man rakt på vad man tror var myntmästarens hus och fann bland annat präglingsunderlag för

(Forts. sid. 7)

Intressant artikel av
Ernst Nathorst-Böös

"PENNINGBÖRSAR"

— Sid. 3—4—5—6 —

MYNTSTÖLD

Mynt för 60.000 stals

— Sid. 10 —

MYNTTORGET

Massor av privatannonser.
GÖR FYND!

— Sid. 12 —

NYTT I NORDEN

Nyheter från våra grannländer.

— Sid. 14—15 —

RAPPORT FRÅN UTLANDET

Utlandsnyheter med bilder.

— Sid. 20 —

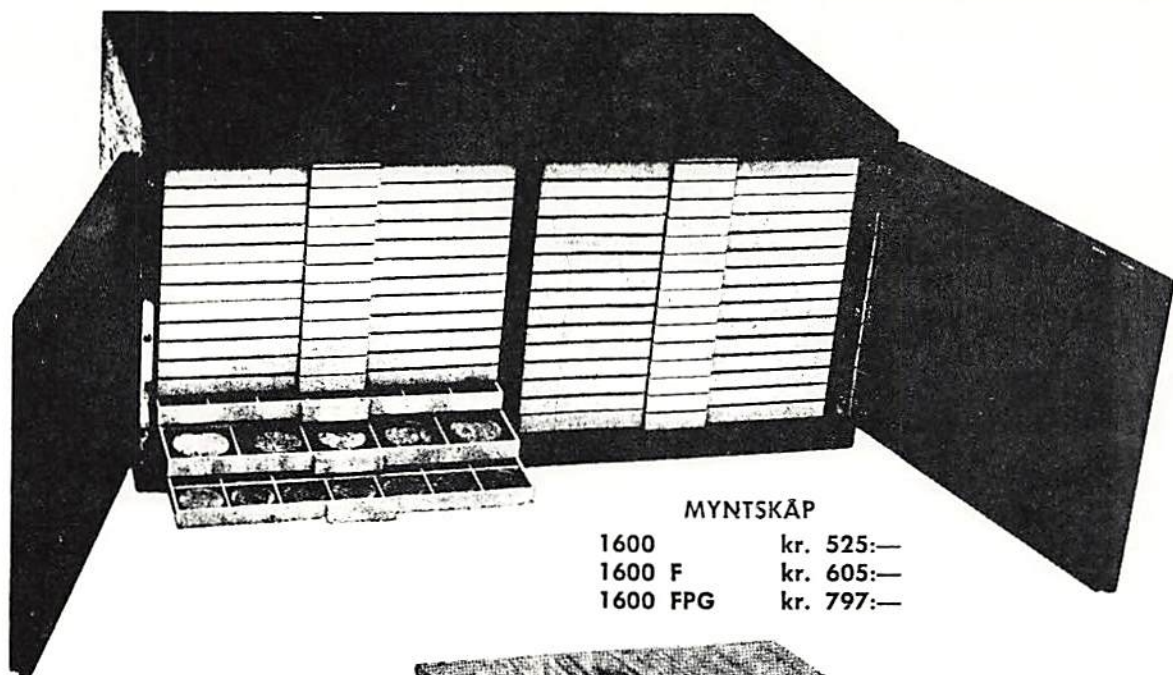
FRÅGESPALT

FRIMÄRKSSIDAN

NYUTKOMNA PRISLISTOR

m. m. m. m.

DET SÄKRASTE OCH BÄSTA FÖRVARINGSSÄTTET

MYNTSKÅP

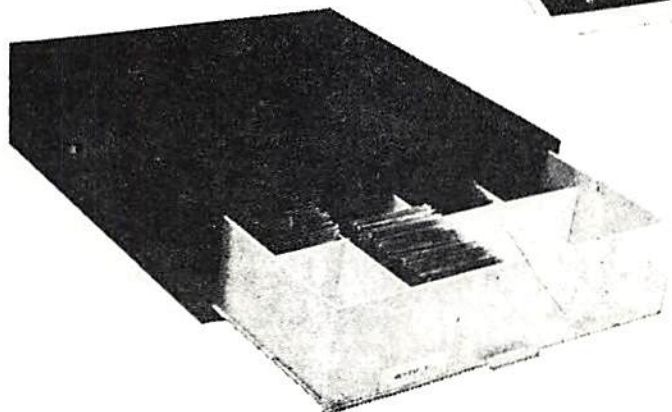
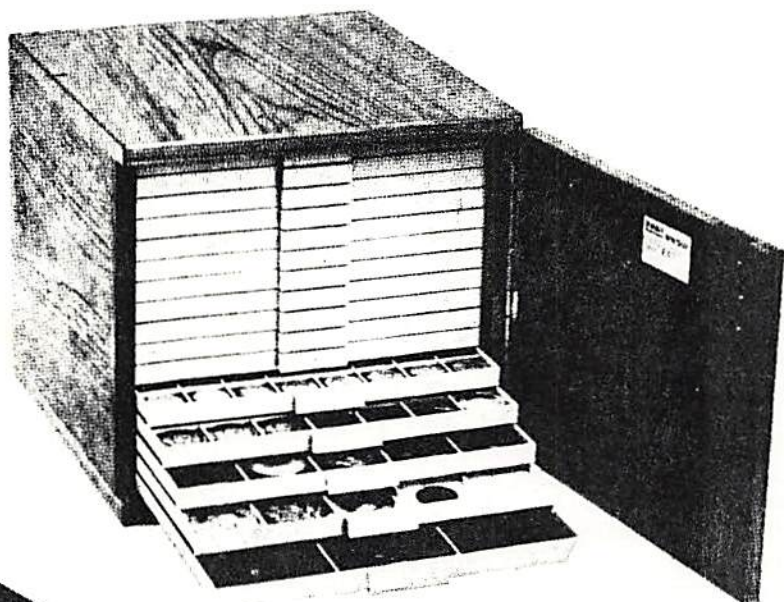
1600	kr. 525:—
1600 F	kr. 605:—
1600 FPG	kr. 797:—

MYNTSKÅP

850	kr. 276:—
850 F	kr. 316:—
850 FPG	kr. 412:—

25 MODELLER
ATT VÄLJA PÅ

MOMS TILLKOMMER
PÅ SAMTLIGA PRISER.

← MYNTSKÅP DMP - 1 med
flexibel inredning för 500
ramar/påsar 5 x 5.
Pris endast 25:—

Katalog mot 1:— i frimärken.

LEMBIT AB

HUDDINGE - 08/711 36 78

MYNTKONTAKT

Rådmanngatan 11, Box 1
199 01 Enköping
Tel. 0171/379 50

Redaktionen öppen: Vard. 13—17
Lörd. 9—12

Postgiro 73 02 33 - 4
Bankgiro: 183 - 8952
Bank: PK-Banken

REDAKTIONSLEDNING:

Chefred. o. ansvarig utgivare:

Raouhl Örtendahl

Stf. ansv. utgivare:

Gösta Örtendahl

Redaktör för Norge:

Firma Nordiska Mynt
Landsvägen 56,
172 36 Sundbyberg
08/28 67 56

Red. för övriga utlandet:

Norrtälje Mynthandel
761 00 Norrtälje, 0176/168 26

Distributör och reklam:

R. Örtendahl Mynthandel AB
Box 1, 199 01 Enköping
0171/379 50

Eftertryck av text och bilder utan medgivande förbjödes. Tidningen utkommer den 15:e i varje månad utom månad 6 o. 7. Adressändringar bör meddelas oss snarast, helst skriftligen genom postens adressändringsblankett.

ANNONSPRISER:	S. Kr.
4 sidor (mittuppslag)	1.325:—
2 sidor (mittuppslag)	700:—
1/1 sida (2:a o. sista sid.)	425:—
1/1 sida	320:—
2/3 sida	225:—
1/2 sida (2:a o. sista tid.)	225:—
1/2 sida	170:—
1/3 sida	120:—
1/4 sida	90:—
1/6 sida	65:—
1/12 sida	35:—

Moms 17,65 % tillkommer på ovanstående annonspriser.

MYNTTORGET

(endast för myntsamlare)

Ett införande: 10 kr. Två införande med samma text i två på varandra följande nummer: 16:—.
Annonsen får högst innehålla 20 ord + namn och adress eller telefonnummer. Annonskostnaden skall medsendas på samma gång som manus.

SISTA ANNONSDAG

3 veckor före utgivningsdag

TILL VÅRA LÄSARE

Massor av brev har under sommaren strömmat in till vår redaktion med önskemål om mera tävlingar i tidningen. Vi har hörsammat Edra önskemål och vi kommer redan i detta nummer med en form av tävling. Det hjälper att föra fram åsikter.

Även en hel del intressanta artiklar har kommit in från läsekretsen och vi är tacksamma för Er hjälp och sänder ersättningen som alltid utgår för införda bidrag.

Likaså har önskemål inkommit om fler artiklar om sedlar. Vi har f. n. två man som arbetar just inom detta område och vi kommer så småningom i höst eller möjligen i vinter att presentera några artiklar om sedlar.

Vi har i detta nummer startat en intressant artikelserie om gamla sparbössor som Myntkontakt köpt publiceringsrätten till. Författare är den inte helt okände Ernst Nathorst-Böös. Vidare har vi köpt in en hel del andra mycket intressanta artiklar av kända författare som vi kommer att publicera så småningom.

Med hälsning från Redaktionen

RAOHL ÖRTENDAHL

PENNINGBÖRSAR

Av Ernst Nathorst-Böös

I Aristofanes skådespel "Fåglarna" uttalas följande svar på frågan hur det är i Opuntium: "Inte så tokigt, dy där kan man leva utan penningpung". Detta tidiga belägg från Grekland visar att penningpungen åtminstone är lika gammal som kassakistan. Den möter oss också på en mängd minnesmärken från den antika romerska kulturen: gravvårdar, mynt, pompejanska väggdekorationer m. m.

Penningpungen är en säckliknande börs, vars öppning kan snöras samman med en snodd. Den kan givetvis vara av olika storlek. De romerska pungarna var antingen av skinn eller av tyg. Några som har bevarats till vår tid är antingen åttkantiga eller fyrkantiga och utsmyckade med färgade eller utstansade mönster. På en väggmålning i Pompeji ser vi hur de små säckarna travats i en tunnliknande behållare — det är början på en nära tvåtusenårig sedvänja. Av målningarna att döma märktes ofta penningpungarna med just det antal mynt eller det belopp de innehöll.

En annan typ av penningpung knöts för säkerhets skull runt ägarens hals. Det fanns också helt anorlunda förvaringskärl för pengar, t. ex. en slags rund korg med grepe, utförd helt i brons. Den för tankarna till moderna, avancerat formgivna, vidjeflätade torgkassar.

När vi når in i medeltiden har också penningpungen tillsammans med mynten nått fram till Skandinavien och Sverige. Dess utformning är densamma som vi mött i Rom: ett stycke skinn eller tyg, som upptill kunde sammansnöras.

Ibland användes kattskinn, och därav kommer det sig att ordet "penningkatta" användes som synonym till penningpung. Ordet användes redan vid mitten av 1600-talet. Penningpungen har behållit sin givna form i våra dagar och används fortfarande av banker för penningtransporter, men är numera alltid av grovt tyg. Av det medeltida religiösa måleriet kan man se att penningpungen ibland hade spenliknande utskott, som nog tjänade att hålla isär olika myntsorter.

Penningpungen bars ofta knuten i bältet, en ganska utsatt plats där den i folkträngsel lätt kunde skäras loss. När medeltiden gick mot sitt slut försvann emellertid penningpungen från klädesdräkten.

PENNINGVÄSKA OCH PORTMONNÄ

En annorlunda börs var penningväskan, ett fickliknande fodral med ett lock och ofta en stängningsanordning i form av en bygel med mer eller mindre komplicerat lås. Bygeln var väl oftast av metall, men kunde givetvis också tillverkas i ben eller, mera sällan i trä. Bygelanordningen inbjöd till utsmyckning och flera exempel på sådana elegant dekorerade byglar finns i museernas samlingar och förekommer avbildade i konsten. Också dessa penningväskor (portmonnäer) kunde givetvis bäras i bältet. Fästnanordning med hakar kan ibland iakttas.

Under nya tiden utvecklades väskan till portmonnä. Om man skall göra en distinktion mellan de båda begreppen portmonnä och penningväska så kan man väl säga att den förstnämnda är mindre och innehåller flera fack. Det torde väl vara alltmer differentierade myntsystem som drivit fram denna typ av penningbevarare.

I samlingarna möter vi också två tidiga exemplar av de s. k. dubbelbörsarna. Med dubbelbörs menar vi ett oftast virkat, långsmalt fodral, ungefär som ett korvskinn, på vars mitt finns en längsgående öppning. På fodralet finns uppträdda två trånga ringar, som förs ut å sidorna och därvid spärrar öppningen. Den ena av dessa börsar är av sämskskinn, helt osmyckad. Sättet att avsluta ändarna med de uppskurna flikarna påminner om de medeltida börsarna, men det torde vara möjligt att datera den till början av 1700-talet. Den andra börsen får vi räkna till svensk rokokko. Det är en elegant dubbelbörs i vitt siden på vilken ett rikt blommonster är broderat i s. k. schat-térsöm. Den hör säkerligen hemma i 1700-talets mitt, se bilderna ovan.

Skulle en förnämare gåva överlämnas, borde denna alltid ges en värdig förpackning. År 1615 gav Lübecks borgmästare en engelsman tio rosenobler — ett mycket stort belopp — i en röd sammetsbörs.

Om en penningbörs tillkomst berättar en kort rörande notis. År 1643 skriver den unga Agneta Horn, dotterdotter till Axel Oxenstierna, till sin morfar: "Ther bifogadt sänder jag min H. A. K. morfar en liten örespung, men han är intet så wäl iord som han skule."

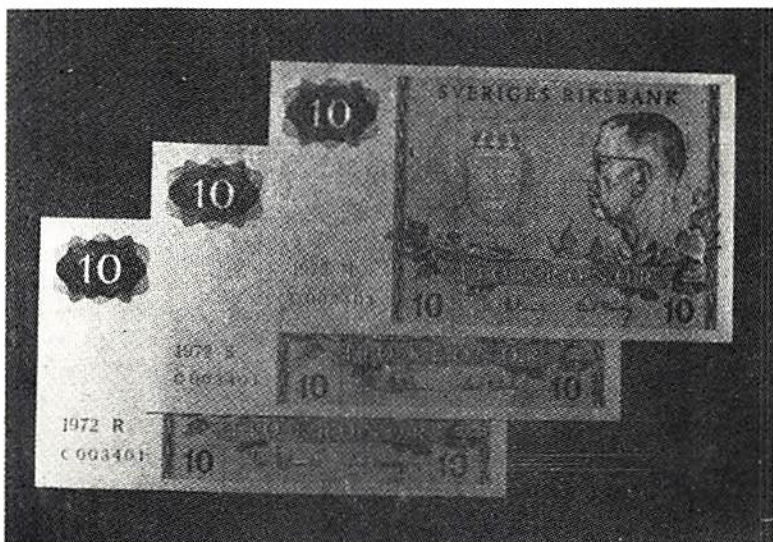
UTSMYCKNING

Det finns givetvis möjlighet att med ädla stenar och metaller utsira börsen. Tillverkningen låg ofta i händerna på specialister — ett skrå som hade mycket gott anseende. I Nordiska museets omfattande bestånd av börsar finns det rikt broderade sådana ända från början av 1600-talet. De har nästan alla samma utformning, som bygger på den klassiska traditionen. De består av ett virkat eller av tyg sammanfattat fodral, som snörs ihop upptill och ofta också nedtill. Ibland, men till en början ej så ofta, är de försedda med byglar och är alltså portmonnäer.

Utsmyckningen är varierande. Den består antingen av rent geometriskt mönster i flera färger eller också av blommor, som ibland sirligt slingrar sig kring monogram. Några enstaka är daterade, t ex en elegant börs i broderad silverbrodad från 1750, eller en börs av den virkade och upptill hopsnörda typen, daterad 1745.

Kvinnoportmonnäer får tidigt en siratlig utformning. Men det är givetvis svårt att hänföra det ena eller det andra föremålet till ett bestämt kön. Precis som när det gäller plånböckerna kan man förut-sätta att kvinnlig händighet smyckat ting avsedda för mannen, inte minst i en tid när det var naturligt för honom att bära färgrika föremål, som ur vår synpunkt verkar pråliga.

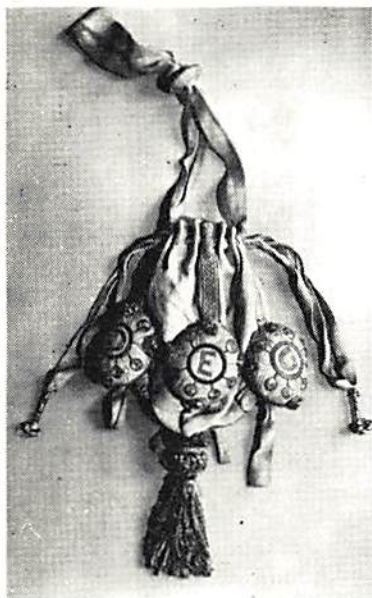
Under början av 1800-talet kom nyväckta strömningar inom textilmodet att spela roll för utformningen av portmonnäer. Petit point-tekniken som användes redan under 1700-talet på eleganta börsar, blev nu äno mycket omtyckt. Kvinnans ställning förändrades ju avsevärt under 1800-talet. Det blev på ett tidigare okänt sätt naturligt för henne att ha en börs med reda växelmynt tillhanda. Denna skulle givetvis harmoniera

Tre tiokronorssedlar med samma nummer men olika bokstav efter årtalet. Mycket sällsynt att man hittar en sådan serie. Dock inget samlarvärde.

med hennes klädsel och tidens smak. Resultatet blev en mångskiftande flora av små pungar och portmonnäer, ofta dekorerade med eller utförda i textila mönster, främst virkade.

Under denna tid kommer vidare pärlstickeriet att fira otroliga triumfer. Motiven blir här djärva. Givetvis finns blomstermotiv och monogram och även påskrifter. Men nu finns också myllrande över ytorna svanar, kalkoner, fridsbjudande duvor, sköna alplandskap, trogna hundar med sina ägarinnor o. s. v. Där inte pärlstickeriet själv anses tillräckligt förses portmonnäerna också med girlander av stålpärlor.

Börs i mockaskinn från början av 1500-talet
S:t Annen-Museum, Lübeck.

1800-TALETS BORSAR

Under 1800-talet fick bygelportmonnäen en dominerande ställning. Den anses i stor mängd ha framställts i Småland, som ju alltid varit känt för sitt småhantverk. Denna portmonnä fick namnet marknadspluska eller smålandspluska i dagligt tal. Men naturligtvis tillverkades det också andra portmonnäer, ofta med ganska många olika fack. Särskilda betalningar krävde ibland särskilda förpackningar och ur memoarlitteraturen

kan vi notera att herrarna ofta reste med en liten läderpung på bröstet i vilken de obligatoriska grindslantarna var bekvämt åtkomliga.

Nu kommer också dubbelbörsarna att spela sin stora roll. De fick ofta en mycket elegant utformning och pryddes i tidens smak med silverglitrande paljetter eller mångskiftande pärlor. Den virkade börsen var för övrigt inte alltid utförd som dubbelbörsen utan fick också en portmonnäliknande utformning med bygel och lås. Ibland ersattes den spunna tråden med en guld- eller (oftare) silverglänsande metalltråd. Man har en stark känsla när det gäller en del av dubbelbörsarna att dessa var halvindustriella produkter, ty många av dem är mer eller mindre identiska. Givetvis kan också likheten bero på modeinverkan. Av dubbelbörsarna finns två typer, nämligen en där de båda börsarna förenas med några virkade snören och en där hela börsen går i ett och mitten endast är markerad med en något glesare virkning.

Till 1800-talet får vi givetvis datera två stycken portmonnäer i form av strumpor i Nordiska museets ägo. Vi har ju tidigare talat om att strumpan ofta var ett lämpligt föremål att spara pengar i. Om vi har att göra med ett allmänt vedertaget mode eller ett utslag av skämtlynn är svårt att säga. Av beslagen att döma tycks båda vara från exakt samma tid.

En särskild ställning intar de gärna i silver utförda förvaringsaskarna för guldmynt. De är ofta utförda för två valörer, 1 och 1/2 guinea, 20 och 10 francs osv. Mynten trycktes ned mot en fjädrande yta och hölls kvar av en överskjutande kant under vilken de infördes. Deras användningsområde är okänt men det syns mycket möjligt att de kan ses som paralleller till de moderna s. k. smokingplånböckerna i svart siden eller till de i ädelmetall utförda sedelhållarna, båda tillkomna att användas i furstliga sammanhang. Deras användnings-

Bygelportmonnä med broderier, Sverige 1695. H. ca 8 cm.
Nordiska museet, Stockholm.

tid torde kunna anges till 1800-talets sista årtionden.

I vår tid spelar portmonnäen en mer blygsam roll. De pengar som den en gång hyste har förlorat sin karaktär av värdemynt och växelmynten i vår tid bärs oftast lösa i fickan. Större värde har de inte.

PLANBÖCKER

Av språkliga utredningar att döma är ursprunget till själva ordet "plånbok" osäkert. Dels kan det komma av "plan" = plan eller platt yta, plån. Dels kan det också hänga samman med "utplåna". I gamla plånböcker fanns ibland några skivor eller plån t. ex. av elfenben, på vilka man kunde göra anteckningar och sedan gnida bort dem. Plånboken var först avsedd att innehålla en anteckningsbok och denna form återupplivades under 1800-talet.

GRATIS PRISLISTA

Vår 20 sidor stora prislista över mynt från hela världen innehåller speciellt mynt från Europa och Skandinavien.

**FRED SVEENEY
RARE COINS INC.**

**P. o. Box 10144-K
Kansas City
Missouri 64111
USA**

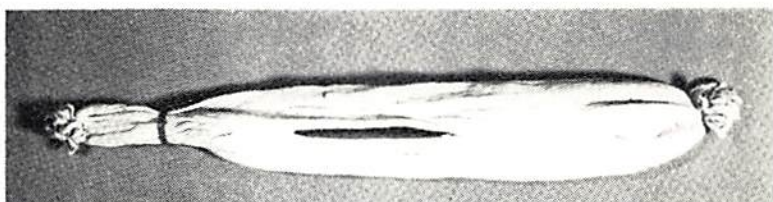
Förutom benämningen plånbok (som alltså avser en bok för anteckningar, papper och pengar) fanns benämningarna taskbok (taska = ficka), känd från 1748, och sedelbok, känd från 1799. De båda sistnämnda avser bara ett fodral för pengar. Det första belägget för ordet taskbok kommer från amiralen Carl Tersmedens roliga memoarer. Han fick, berättar han, av Fredrik I i julklapp en taskbok av röd saffians, broderad med guld "varuti du kan gömma dina sedlar", som kungen sade. Den plånbok som Tersmeden fick finns nu inte bevarad, men på Nordiska museet finns många som inte ligger långt efter i kvalitet.

DE ÄLDSTA SVENSKA PLANBÖCKERNA

Eftersom pappersmyntet kom i bruk mycket tidigt i vårt land, är det naturligt att de svenska plånböckernas historia är gammal. I nästan total avsaknad av säkert daterade föremål måste vi dock uttrycka oss med viss försiktighet. En plånbok hos Kulturen i Lund bär Karl XII:s monogram och kan vara vår äldsta, men kungens hjältegestalt behöll trots den olyckliga utgången av hans krig sitt grepp om folkfantasin och plånboken kan därför också vara senare. Själva stämpeln kan mycket väl tidigare ha tjänat vid utsmyckning av Karl XII:s bibel. Men många av de odaterade plånböcker med omisskännlig 1700-tals-karaktär som finns i museernas samlingar härrör sä-

Portmonnä av allmänt använd sekelskiftesmodell. Bredd 9 cm. Bankmuseet, Stockholm.

Överst: Dubbelbörs, 1700-talets mitt. L. ca 39 cm. Nordiska museet, Stockholm.

Under: Dubbelbörs, sämskskinn, L. 46 cm. Nordiska museet, Stockholm.

kerligen från 1700-talets förra hälft.

Sin dubbelvikta form fick de synbarligen genast. Vad förlagan till denna kan ha varit är vanskligt att säga. Det har påpekats att tillverkningen kan ha skett hos bokbindarna. De detaljrika ornament med vilka plånböckerna under 1700-talet och en bit in i nästa sekel smyckades erinrar om de blindpressar som rysklärda bokbindare medförde i bagaget.

Plånböckerna i Nordiska museet (det rör sig alltid om dessa om ej annat sägs) har mycket att berätta. Bl. a. finns det inte mindre än ett halvt dussin sådana, försedda med påskriften "Constantinople", men med helt varierande årtal, 1709, 1733, 1735 osv. Flera av dem är broderade med silver- och, i ett fall möjligtvis blekt guldtråd. Om ursprunget till dessa plånböcker är det svårt att uttala sig. Möjligen kan det helt enkelt handla om turistsouvenirer. Efter denna förklaring av ortnamnet Konstantinopel så ter det sig alldeles naturligt att andra plånböcker försetts med ordet "Stockholm". En sådan är daterad 1751.

PLANBÖCKER AV TYG

En alldeles särskild roll spelar de plånböcker som ej är framställda av läder utan av tyg, huvudsakli-

gen siden. Det är inte någon svensk uppfinning: de är långt ifrån ovanliga i t. ex. Frankrike och England. De har hos oss osökt benämnts fästmansplånböcker.

Man kan våga påstå att det också beträffande plånböcker går en klar ehuru absolut sett ej daterbar skilljelinje mellan på ena sidan rokokons mode och på den andra gustaviansk och empirestil, som i sin tur det knappast går att skilja på. De första är tillverkade av tjockt siden eller mönstrad brokad, ofta materalasssydda och utstyrda med guld- eller silverspetsar. Någon utsmyckning härutöver utom ett monogram i samma tråd förekommer ej så ofta. Ibland används ett mönstrat, ofta blommigt siden, eller har på det enfärgade applicerats fjärlar eller fåglar.

Det finns ett prunkande drag hos alla dessa, ett överdåd, och ibland verkar de nästan överarbetade, som när hela plånboken täckts med fint nät av silver- eller guldtråd. Ett par säkerligen sällsynta plånböcker är försedda med yttre hölje av tunt sämskskinn och på insidan broderier. En av plånböckerna är gjord av en bit gyllenläderstapet, men dess utformning i övrigt är så pass enkel att man knappast vågar datera den till tapetens tid.

(Forts. nästa nr)

SENSATIONELLT . . .

(Forts. fr. sid. 1)

brakteater, de ensidiga tunna silvermynt som dominerade medeltidens myntbestånd.

— Det är en jättesensation ur myntforskningshänseende, säger Rune Ekre, museiföreståndare som leder utgrävningarna.

1961 började utgrävningarna vid Lödöse på allvar. Under de år som gått har man gjort drygt 100.000 fynd. Ibland har utgrävningarna pågått året runt, ibland bara kortare perioder under sommaren.

Nu rör det sig bara om små grävningar och det har två orsaker. Dels betalar inte AMS längre ut några pengar och dels har riksantikvarieämbetet uttryckt önskemål om att markexploateringen ska inskränkas. Tidigare har man fått gräva snabbt på de platser där det skulle byggas.

Nu finns det chans att den hårda markexploateringen stoppas och det ger utgrävningarna möjlighet att bearbeta fynden. Stadsplanen är rätt långt framme och exploateringen kan därför hållas nere.

Grävning utanför museet

I dag gräver man på två platser i Lödöse och det är grävningen i gatan utanför museet som gett de mest intressanta fynden.

— Vi har här haft en enorm tur och hamnat mitt i ett hus med insyn i två rum. Man ser också norra delen av det intilliggande huset, berättar Rune Ekre, som hela tiden lett utgrävningarna.

— Vi får veta hela grundplanen för huset och det är en pusselbit som passar in i vad vi vet från tidigare grävningar på tomterna bredvid. Vi har hittat inomhusavfall från de två husen och utomhusavfall från åtminstone ett hus. Genom detta har vi fått praktiskt taget alla upp-

lysningar som behövs för att veta vilken verksamhet som ägde rum i husen, säger Rune Ekre.

Mitt i myntmästarhuset

Och här har man alltså hamnat mitt i myntmästarens bostad. I utomhusavfallet låg ett 50-tal läderbitar som varit underlag vid prägling av mynten, de så kallade brakteatrarna. Man har också hittat järnredskap i närheten av läderbitarna och det har varit verktyg som myntmästaren behövde i sitt arbete.

Man har funnit dels myntstamper, dels så kallade punsar som användes för att gravera in stämpeln i myntstamparna. Man har också hittat två deglar som användes till att smälta metaller i. Troligen var myntmästaren också guldsmed och hade mynttillverkningen som bisyssla.

Redan tidigare har man vid utgrävningarna påträffat präglar, men det rör sig bara om fem och de var av bly, inte läder. Dessa blypräglar härrörde troligen från 1300-talet och kom från ett helt annat och senare myntverk.

Lödöses blomstringstid

Sommarens fynd — läderpräglarna — är från slutet av 1200-talet och med hjälp av dessa fynd kan man fastställa att Lödöse var en huvudort för mynttillverkning.

Under 1100-, 1200- och 1300-talen var Lödöse tillsammans med Uppsala de två huvudorterna för mynttillverkning. De här århundradena var också Lödöses blomstringstid, det var då en livlig handelsort, säger Rune Ekre. Det var väl också anledningen till att Lödöse blev myntort. Kungen ville snabbt ha ut mynten i omlopp och det kunde han få i en stor handelsort.

De myntpräglar som man nu hittat var märkta med ett stort B. Tidigare har man trott att det stod för Birger Jarl, som var

kung runt 1250-talet, men den teorin stjälpas av sommarens fynd.

— Vi kan genom andra fynd tidsbestämma mynten till 1290-talet, möjligen början av 1300-talet och då måste bokstaven B stå för Birger Magnusson, som var sonson till Birger Jarl och Magnus Ladulås äldsta son, säger Rune Ekre.

— Det här är sensationella fynd ur myntforskningshänseende. Fynden kommer nu att skickas till Stockholm och endast ett fåtal blir kvar i Lödöse.

Två slåss om fynden

I Stockholm får två institutioner slåss om sensationerna. Dels Statens historiska museum, som har ett speciellt Lödösemuseum, dels Kungliga myntkabinetet, där man av naturliga skäl är intresserad av fynden.

Nu är det snart färdiggrävt i Lödöse. Ätminstone för en tid. De närmaste åren ska huvudsakligen ägnas åt bearbetning av de otaliga fynden. Men ännu ett par veckor fortsätter grävningarna. Och Rune Ekre har vissa förhoppningar.

— Tänk om vi kunde hitta myntningsunderlag från ännu äldre perioder.

MYNTAUKTION 6

B. Ahlström Mynthandel AB avhåller 28 och 29 september sin sjätte myntauktion. Även denna gång på Hotel Sheraton, Stockholm.

Auktionen omfattar denna gång mynt och medaljer från hela världen (ej Skandinavien), antiken, medeltiden och nya tiden, samt en samling svenska medaljer från 1600- och 1700-talen.

Till stor del härstammar auktionsmaterialet från Dr Otto Smiths samlingar, vilken anses vara den största privatägda samlingen i Sverige.

Vi återkommer i vårt oktobernummer om utgången av auktionen.

JOHAN III 1/2 RDR
1576

GUSTAV VASA MARK
1543

MYNTAUKTION

NUMISMATISK ORDEN HAR SIN HÖSTAUKTION I BORÅS
Å STADSHOTELLET 12/10 1974.

OMFATTNING I STORT:

- Sverige:** Dukater 1710, 1743, 1744, 1781/77, 1804 Dalarnas guld. Guldmünt Oscar II och Gustav V.
Rdr 1544, 1545, 1619, 1718, 1752, 1770, 1820, 1822, 1823 m. fl. Besittningsmynt. 1 rdr 1827 "TROYSKA ASS"
1/2 rdr 1576. Praktex. av bl. a. Mark 1543 och 2 M 1754.
Pojkøre omkr. 31 mm. Kastpenningar i hög kval.
Plåtmynt. Polletter.
- Danmark:** Dukat 1645, Rdrförslag i tenn 1749. Diverse småvalörer.
- Norge:** Penning Harald Hårdråde. Speciedaler 1693, 1694.
Ett flertal smärre valörer 1600—1800-talen.
Specie 1844 och 1864. Diverse mynt Oscar II.
- Finland:** 20 M 1912, 10 M 1879, 1913. 100 M 1926. 500 M olympiad
- Island:** Guldmünt 1961 och 1974.
1951. Provmünt Alexander III.
Diverse mynt Tyskland och Ryssland.
Sedlar Sverige (O II och G V)

I allt omkring 450 objekt. Lista utkommer omkring 15/9 och erhålles mot 2:50 i frimärken. (Medlem erhåller listan gratis.)

Numismatisk Orden

Skolgatan 24, 502 31 Borås
Tel. 033/11 24 96
Fråga efter Per Österlund

MYNT TILLBEHÖR LITTERATUR

KÖPER — SÄLJER — BYTER

Svenska och utländska mynt
i stor sortering till moderata
priser.

Välkommen in och se
vad vi har.

PRISLISTA GRATIS

Öppet:

Måndagar	Stängt
Tisd.—Fred. 10—12	14—18
Lördag	10—13

MYNTHÖRNAN

ENGELBREKTSGATAN 36
ÖREBRO 019/11 21 80

SMH SVENSKA MYNTHANDBOKEN

populärt kallad SMH, har en fullständig årtalsförteckning över svenska regenters mynt inkl. unionsmynten. Utförlig variantbeskrivning och upplagorna specificerade. Priser i fem klasser. Uppgifter om metall, halt, diam. Ø och vikt. på alla mynttyper och ett stort antal varianter samt unionsmynten. Dessutom för varje regent typkatalogisering. Fullständig katalogisering av alla provmynt och flera bildsidor. Kastpenningar och minnesmedaljer beskrivna och illustrerade. Präglings-tabeller med myntförordningar. Numismatiskt lexikon. Bilder på 110 olika sedlar m. m., m. m. A5-format i förstklassigt boktryck på ca 200 sidor.

Pris 16:50

38-årig västtysk fick 1 månads fängelse

En lättad 38-årig västtysk fick i augusti månad sin dom vid Örebro tingsrätt i det så kallade silvermålet. Västtysken dömdes till en månads fängelse för olovlig valutainförsel.

Anledningen till tyskens belåtenhet var att han redan hade avtjänat strafftiden i och med häktningen och att han fick tillbaka de 167.000 kronor som tidigare beslagtogs.

Hans två kumpaner, som i slutet av maj greps efter ett uppmärksammat bankbesök i Örebro, då trion kom in i banken med en hink enkronor för att växla till sig sedlar, klarade sig från åtal.

Det har förekommit en livlig handel med enkronor den senaste tiden. Mynt daterade 1967 och tidigare har blivit en begärlig vara i Västtyskland, där ett smältverk i Karlsruhe har

betalat 1:86 för en svensk enkrona.

Ett flertal västtyskar är inblandade i den illegala trafiken. En person dömdes i förra veckan i Halmstad till en månads fängelse och i Helsingborg sitter flera västtyskar anhållna.

Mynt för 60.000 stals ur bil

En myntsamling med ett samlarvärde på mellan 50.000 och 60.000 kronor har stulits ur bagageutrymmet till en parkerad personbil i Örebro. Inga spår efter inbrott har anträffats. Bilens ägare — en myntsamlare — är i dag osäker på om han kanske hade glömt låsa bagageluckan.

Femkronan 1973 kanske raritet?

Myntverket har börjat prägla femkronor med årtalet 1973 med en begränsad upplaga av endast 1 miljon exemplar. 1972 års femkrona präglades i över 24 miljoner ex. Kanske den nya femkronan kommer att framstå som en raritet så småningom, vem vet.

Myntsamling byte för museitjuvar

En samling av äldre mynt har stulits vid ett inbrott i Frösåkers hembygdsmuseum i Östhammar. Samlingen omfattade ett femtiotal mynt.

Värdet är svårt att uppskatta men för hembygdsföreningen är samlingen oersättlig. Vid samma inbrott stals även ett flintlåsvär.

Samlingen omfattade företrädesvis mynt från 1600- och 1700-talen. Bland det stulna fanns två daler silvermynt, vardera vägnade ett kilo.

I samlingen fanns också en tiokronorssedel utfärdad av Uplandsbanken, från den tid då bankerna ännu hade möjlighet att ge ut egna sedlar.

NM NORDISKA MYNT

Landsvägen 56
172 36 Sundbyberg
08/28 67 56

vard. 15.00—18.00
lörd. 9.00—13.00

KÖPER — BYTER SÄLJER

allt i Nordiska mynt.

*Vi hjälper Er gärna
med värderingar
och rådgivning*

Annonsera under MYNTTORGET

4.000 myntsamlare

läser

MYNTKONTAKT

En annons ger resultat!

Manus till
oktobernumret

måste insändas

senast 25/9

ERT NAMN
OCH
ADRESS

och Ni får efter hand vår
»nyinkommetlista».

Stor sortering
Moderata priser
Vänd Er med förtroende till

GÄVLE NYA MYNTHANDEL

S. Kungsgatan 19, Gävle
Tel. 026/12 82 25

Öppet: 16—18
lördagar 9—14

Bilden till höger har vi fått oss tillsänd av en samlare i Stockholm, som undrar om fler samlare har iakttagit samma fel.

1. Stor klump i tvåan.
2. Siffrorna "61" är lägre än "19".
3. Tvåan sned i förhållande till kronan.

Hör av Er i så fall.

Intressant 1/2 öring 1867

En mycket intressant 1/2-öring från Karl XV:s tid med årtalet 1867 har Myntkontakt fått avbilda och lånat av en läsare av tidningen. Det unika med detta mynt är en felprägling i texten "land skall med lag byggas". Om Ni tittar noggrant i slutet av denna text märker Ni att bokstaven "S" i "byggas" har utbyts mot en TVÅA. Mycket märkligt att ett sådant fel kan uppstå. Vi gissar att detta mynt är det enda med denna unika felprägling. Hör av Er om Ni hittar något liknande.

Danska mynt köpes

Speciellt sökes

1 öre 1878, 81. 2 öre 1876. 5 öre 1890, 1913, 1923. 10 öre 1888, 1923, 1947. 25 öre 1914, 1917, 1933. 1/2 krona 1939. L kr 1924, 1930, 1935. 2 kr 1897, 1899, 1941.

ALLA GULDMYNT

samt mynt 1874 och äldre.

PR MØNTER

Nørre Alle 81, DK 8000 Århus C
Danmark. Tel. 06/12 12 95

NMH

Norska

Mynthandboken

populärt kallad NMH, har utkommit med 1974 års upplaga. NMH är helt utarbetad efter samma principer som SMH och är den populäraste värderingskatalogen för norska mynt. I NMH finner Ni allt Ni behöver veta och priset är överkomligt för vem som helst.

Pris 13:50

Lembit AB

HUDDINGE 2

MYNTTORGET

ANNONSSIDA FÖR MYNTSAMLARE

Ni som vill annonsera i MYNTTORGET, kan fylla i kupongen nedan och skicka den till MYNTKON-TAKT, Box 1, 199 01 Enköping. Kostnaden är 10 kr per annons och får högst innehålla 20 ord+telefonnummer eller namn/adress. Vid två annonseringar med samma text i två på varandra följande nummer = 16:—.

Annonsmanus måste vara oss tillhanda senast 3 veckor före utgivningsdagen.

Annonskostnaden skall medsendas på samma gång som annonsmanus.

KÖPES

Slottets hemlighet av August Lundin, tryckt omkring 1911. Curt Eriksson. Tel. 0171/303 48.

5 öre 1910 325:—, 5 öre 1927 225:—, Även byte med jultallrikar eller Bernadottestallrikar. 0372/104 72.

Svenska guldmynt köpes till absolut högsta priser. För 20 kronor betalas minst 1.100 för vilket årtal som helst. Sänd förteckning vad Ni har till Myntkontakt f. v. b. »Guld».

Oscar II koppar sökes. Alla årtal före 1906. Bra betalt. Svar till Myntkontakt f. v. b. »Koppar».

Frimärken, svensk massvara. Köpes eller bytes mot mynt. 08/771 97 49.

Norska mynt köpes. Gärna medeltidsmynt. Höga priser betalas. Helge Kristoffersen, Kristinsv. 17, N-2600 Lillehammer, Norge.

Mindre samlingar samt enstaka mynt köpes eller bytes mot andra mynt. Sänd listor (även mynthandlare) med pris och kvalitet. Tomas Josephsson, Valhallav. 16 B, 574 00 Vetlanda 1.

5 öre 1971 ocirkulerade i rullar. Uppgiv mängd och pris. Kopparmynt cirkulerade inlöses. Sänd ej mynt. Skriv och uppgiv mängd och pris. Henry Bergstrand Decemborgatan 23, 3 tr. 415 15 Göteborg

Svenska äldre mynt samt O II, GV, GVI ocirkulerade. Helst hela rullar. Även övriga Skandinavien, guldmynt hela världen. Uppgiv kval. o. pros. Knut Hedberg, Magasinsg. 4, 216 13 Malmö

Alla finska mynt, större eller mindre samlingar, t. ex. betalar jag 10 MK guld 1905 i kv. 01 ca 20.000 SKR. Kari Vällimäki, SF-26910 Unaja, Finland

SÄLJES

17.000 koppar- och järnmynt 1909—1950, varav 1.800 st. 1909—1916, säljes i odelat parti till högstbjudande. Inga rariteter. Skriftligt svar till G. Hedin, Box 14, 815 01 Tierp. 0293/101 28

8) st. kopparmynt Gustav V—VI, 23:50 + porto. God kvalitet. Sture Danielsson, Timmermansvägen 9 B, Fack, 630 07 Eskilstuna.

Säljer Confederate State Banknoten. Köper mynt från Japan. Van Den Bossche Robert, 5090 Hemme-Mille, Belgien

Du som har dubletter 1873—1950 skriv och ange innehav och vad som saknas, så byter vi. Anders Norman, Hagavägen 34, 194 Upplands-Väsby

Svenska mynter selges eller bytes i bättre Norske mynter bl. a. 1 öre 1877, 78, 79, 80, 86, 93, 13, 18. 2 öre 1917, 19 je n. 5 öre 1880 på 79, 17, 19 jern 23. 19 öre 1880, 81 83, 90, 97. 25 öre 921. 2 kr jub. 1921, 38. Guld: 20 kr 1876. 10 kr 1883, 1902. 5 kr 1883, 86. Også Danska mynt. Lista sändes gratis. Sänd namn og adresse till: Christen Sveas, Lybekvn. 39, Oslo, NORGE.

Oscar II, 2 kronor 1876, 78, 93, 97, 25 öre 1861, 50 öre 1920, en- och tvåkronor CV. 019/11 85 73.

Kronmyntet 1873—1973 100 år. Vaccer minnes-väggallrik med Sveriges Riksvapen (frånsidan på kronmynten) i koboltblått (numr. upplaga 3.000). Nu 55:—, Tel. 035/11 15 89

Världssamling styckas till enskild specialsamling. Norman Lindtner, Egedalsvägen 20, DK 2980 Kokkedal, Danmark

10 Gulden jubileumsmynt 1973, Drottning Juliana 25 år på tronen. Säljes för 25:— + frakt. Björn Kjerrman, Box 32048, Stockholm 32

Mynt från Oscar II och Gustaf V. Starkt reducerade priser. Passa på. Myntlista gratis. Conny Linerudt, Gnejsv. 1 = 1 902 42 UMEÅ. 090/19 24 80

En samling svenska mynt 1874—1971 billigt. Prislista sändes gratis. O. Wikström, Grankottevägen 41., 181 46 Lidingö

Komplett set av 1974 års mynt från Bahamaöarna i Proof-kvalitet. Pris 255 kr. Fri frakt. Roger Persson, Mariboplan 2, 824 00 Hudiksvall. 0650/174 16

BESTÄLLNINGSKUPONG MYNTTORGET

Härmed beställes nedanstående annons att införas i nästa nummer av tidningen. Annonskostnaden 10 kr medsendes.

Härmed beställes nedanstående annons att införas i de två nästkommande nummer av tidningen. Annonskostnaden 16 kr medsendes.

ANNONSTEXT: .....

SÄLJES KÖPES ÖVRIGA SAMLAROMRÅDEN

NAMN: .....

ADRESS: .....

Komplett Oscar II-samling styckas. Sänd mancolista. Frankera gärna par. Norge 2 kr 1907, korslagda gevär. Giv anbud!

Köper: norska, danska och finska 1800-talsmynt.

Ivar Jonsson, Fridhemsgatan 36, 852 42 Sundsvall

2 kr 1892, oflagnad, 2 kr jub. 1897, 5 kr jub. 1966 samt varianter. Sammanlagt 282 olika mynt. Pris 500:—, Edvin Thomasson, Torggatan 2 C, 160 60 Kvidinge. 0435/207 39

Prislista på danska och norska mynt sändes mot porto, namn och adress. Lennart Svensson, Tunnbindarvägen 4, 352 50 Växjö.

112 st O II 1 kr—1 öre kv. 17/1. 1.976 st GV 5 kr—1 öre kv. 1—01. 5.833 st GVI 5 kr—1 öre kv. 1+—01. Vanliga årtal. Tel. 0470/176 65.

100 st enkronor GV av normal kvalitet säljes för 145:—. Enbart silvervärdet i dessa enkronor är f. n. mellan 1:85 till 2 kronor enligt förra numret av Myntkontakt. Likvid till pg. 22 58 90-3 = Fraktfritt. Ulf Bokinge, Ångsvägen 10, 680 50 Ekshärad

Utgångna 1-, 2- och 5-öringar säljes. 2,4 kg 50:—. 8 kg 150:—. Bra kvalitet. Likvid till pg. 22 58 90-3 = fraktfritt.

Ulf Bokinge, Ångsvägen 10, 680 50 Ekshärad

1/8 RDR 1852. Kv. 01. Min. 3.450:— (högstbjudande).

Frank Nilsson, Göteborgsvägen 51, 451 00 Uddevalla

Ca 10.000 mynt. 50 st före 1873. O II 415 st. GV 2.650 st. GVI 6.400 st. Sedlar 40 st. Utländska mynt ca 325 st. Säljes helst odelat. 0470/176 65

Förste myntset fra Danmark med Dr Margrete salges. Pris ved forhandsbetaling 10 SKR. Christensen, Sabioresvej 8, 3000 Helsingø, Danmark

Lista över frimärksdubletter, främst Norden, postfriskt och stämplat. Sändes på begäran. Även en del mynt. Per Helander, Gevärsvägen 30, 613 00 Oxelösund

Passa på! Stort antal dubletter säljes eller bytes. Gustav V, Gustav VI och Oscar II. Prislista gratis. Bo Baudin, Östra Nibble 13 A, 734 00 Hallstahammar

Mynt 1873—1973, 100-tals varianter säljes. Lista mot 0:75 i frimärken. Bo Carlsson, Kronatorpsgratan 104 a, 212 27 Malmö

Finland: 10 MK jub. 1967 25:—, 1970, 71 EM à 20:—. 5 MK 72 25:—. 74 års mynt p—5 mk 13:—. Allt i kv. 0.

Tel. 036/13 77 94

P. Nerg, Carlsfors, 561 00 Husqvarna

Gustav V och Gustav VI:s silver- och bronsmynt. Kompletta serier. Bra kvalitéer. Rariteter. Lista sändes gratis.

Tomas Wettermark, Folungagat. 12, 175 30 Järfälla

Myntlista gratis, massor av billiga mynt. Vid köp av över 75:— 5 % rabatt. Ett extra mynt medföljer varje köp.

Rolf Svensson, Klockaregatan 3 a, 283 00 Osby

Prislista på svenska och utländska mynt. Sändes gratis.

Stefan Jaensson, Elias Friesgatan 9, 752 31 Uppsala

Årsset 1952—1971 samt mynt i kvalitet 0, 0/0 och 01 från 1907—1971. 08/21 18 35

550 st kopparmynt 1874—1950. En del i bra kvalitéer. Endast vanliga årtal. 1874—1906 4:— st. 1907—1950 2:— st eller hela samlingen för 1.200:—.

B. Gunnarsson, Frejg. 4 b, 613 00 Oxelösund

1 öre 1914 öppen fyra kv. 1 275:—, kv. 1+ 350:—, 5 öre 1910 kv. 1 600:—, 1/1+ 700:—, 5 öre 1927 kv. 1 400:—, 1/1+ 450:—, 1 kr 1942 ÅUB kv. 1 175:—, 1/1+ 200:—.

Tel. 019/18 46 64

Rörstrands Vasa och jultallrikar. Gustavsbergs minnestallrikar. Jenny Nyströms kort samt mynt. 0510/297 78

Sedlar. Cuba 10 pesos 1896, motiv fr. sockerskörd, kv. 1+ 20:—. Bulgarien 3—200 leva 1951. 7 st. ovikta, otroligt vackra, 12:—. Lista över sedlar från hela världen medföljer gratis.

Roland Cronqvist, Pilgatan 39 c, 280 70 Lönsboda

Kopparmynt GVI kv. CA 1+ 1, 2, 5 öre samt 1 och 5 öre gl U alla 1:— pr st. 2 öre 1961 U 3:50. Serier 52—71 med 61 U kv. 1+—0. 1 öre 8:—, 2 och 5 öre 10:—. Ernst Nilsson, Börstorpstgatan 13 a, Töreboda

Varianter GVI koppar 500 st. osorterade till högstbjudande. 1 öre 59 med streck 10:—. 2 öre 1956 med streck 4:—. 2 öre 64 med grop i kronan 1:50.

Tel. 0506/107 07

Bernadottestallrikar Gustavsberg 1971. Bing o. Gröndal Morsdag 1970. Orrefors Morsdag 1971. 0372/104 72.

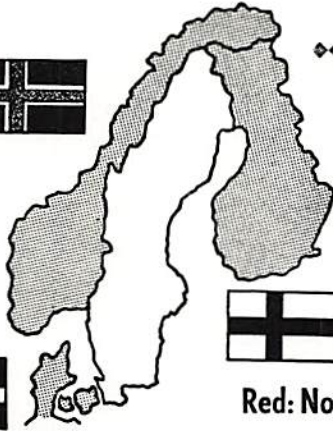
(Forts. på sid. 16)

Prenumerera på
MYNTKONTAKT

SENASTE NYTT FRÅN R. Örtendahl Mynthandel AB

BOX 1, RÄDMANSGATAN 11, S-199 01 ENKÖPING Tel. 0171/379 50

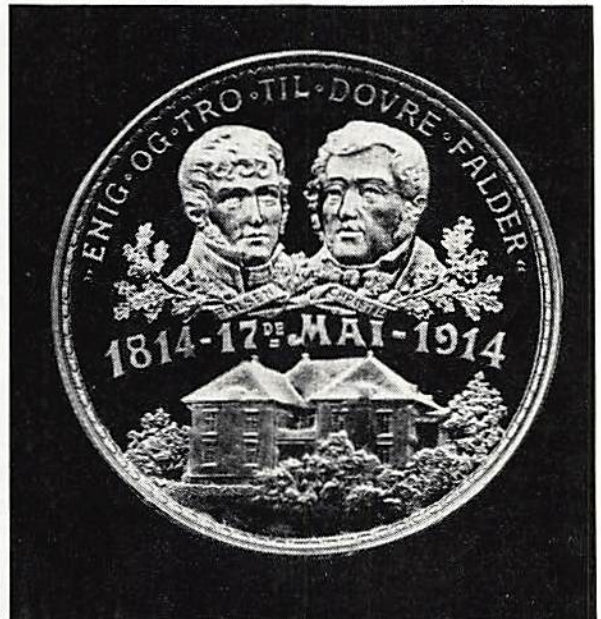
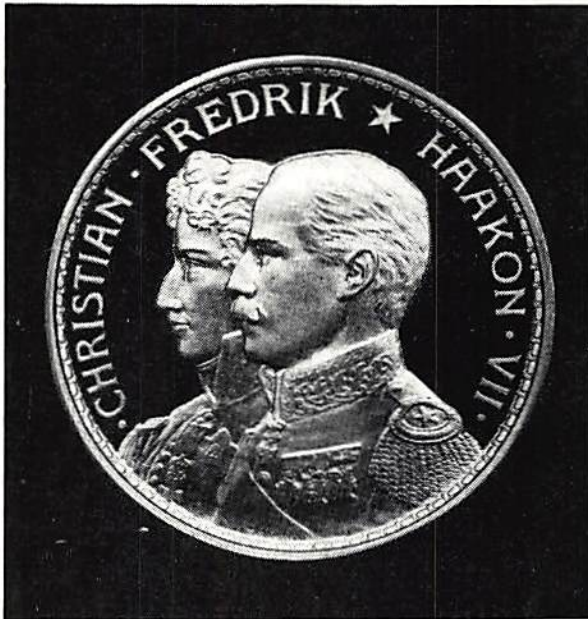
2 öre 1574	1/1+ 275:-	10 öre 1892	0	300:-
2 Mark 1668	1/1+ 495:-	10 öre 1904	0	125:-
1 öre 1680	1+ 295:-	5 öre 1892	0	325:-
1/16 RDR 1836/35	1+/01 140:-	5 öre 1906	0	295:-
1 Sk. B. 1836/35	1? 125:-	2 öre 1878 K.T.	1?	375:-
1/6 Sk. 1832 B. Hals	1/1+ 100:-	2 öre 1900 R.N.	1	125:-
25 öre 1857	1?/1 150:-	2 öre 1905	0	110:-
1/6 Sk. B. 1844	01/0 115:-	2 öre 1907	0	100:-
50 öre 1857	1?/1 185:-	1 öre 1892	1	325:-
2 Sk. B. 1845 SM.H.	1/1+ 350:-	2 kr 1910 FMM	1	275:-
1/6 Sk. 1831	01 125:-	2 kr 1910 FMM God	1+	695:-
1 RDR 1861	God 1 450:-	2 kr 1912	1/1+	105:-
10 öre 1861	1+ 100:-	25 öre 1921	0	500:-
1 kr 1887	1?/1 180:-	1 kr 1918	0	1.375:-
		1 kr 1942 ÅUB	Speg.	1.000:-

NYTT FRÅN NORDEN

Aktuellt från våra grannar DANMARK, NORGE, FINLAND

Red: Nordiska Mynt, Landsvägen 56, 17236 Sundbyberg 08/28 67 56

NORSKA MEDALJER

17:e Maj Medaljer

Under 1973 genomförde Den Kongelige Mynt "nyprägling" av sammanlagt 27, tidigare utgivna 17:e maj medaljer, från åren 1899 till 1958.

Från början hade man räknat med att prägla alla 17:e maj-medaljer från 1884 och som Den Kongelige Mynt har verktygen till, men det visade sig att bland annat verktygen till de äldsta medaljerna var i så dålig kondition att de inte kunde användas.

Medaljerna är i huvudsak präglade med originalstampar och många, speciellt av mynt-

gravör Throndsens medaljer, kan därför ha några skönhetsfel på grund av slitage och brott i stamparna, som i själva verket bara indikerar att man får ett "original".

Samtliga medaljer är märkta med ett "R" (restrike — nyprägling) på randen.

Alla 27 medaljerna, som är präglade i silver, kan köpas från Den Kongelige Mynt som ett helt set i specialetui till ett pris av 800 Nkr (+ moms — gäller enbart för köpare i Norge) eller för 35 Nkr/st + moms. Den Kongelige Mynt förbehåller sig rätten till prisändringar.

Medaljer som inte säljes av DKM

Av medaljer ur 1973 års produktion som kan ha intresse för samlare bör följande nämnas:

— Alf Prøysens minnesmedalj

utgavs första gången 1971 i brons av Hedmark og Oppland sparbanksförening till Alf Prøysens minnesfond. Räntorna från fonden kommer att delas ut som "Prøysen Priset" varje år december. Första gången priset kommer att utdelas blir 1974 i samband med ett program av

NRK som sänds både i TV och radio.

Medaljen som är tecknad och graverad av myntgravör Øivind Hansen, har på averssidan ett porträtt av Alf Prøysen och på granitkristaller.

Medaljen är präglad både i silver och brons med en diameter av 70 mm. Silvermedaljen är garanterad att inte bli såld i fler än 2.000 exemplar, eftersom man i tillägg till detta har reserverat ett mindre antal för utdelning i samband med "Prøysen Priset".

Silvermedaljen kostar 500 kr och bronsmedaljen 100 kr per styck och kan beställas från Norges sparbanker.

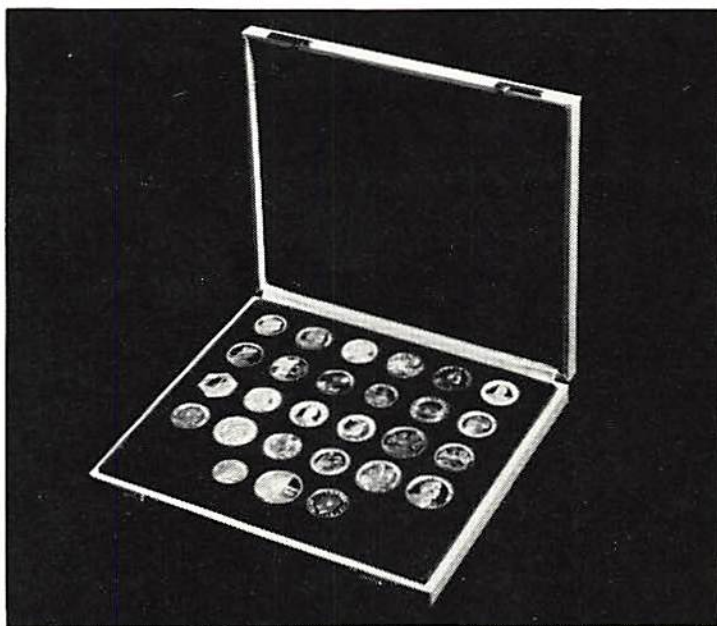

— Kongsberg stads 300-årsjubileum

Kongsberg firar 1974 sitt 50-årsjubileum. Denna stad, som grundades av kung Christian IV efter att man hade upptäckt silver i området, har många minnen från mer än 200 års gruvdrift.

Så länge som Kongsbergs Silververk var i drift, till 1957/58,

hade man således både framställning av silver och prägning av mynt i Kongsberg. Såvitt bekant förekom detta bara i Kremnica, Tjeckoslovakien, där både gruvdrift och myntverk har anor flera hundra år tillbaka i tiden.

Det var därför naturligt att Kongsbergs stad markerar sitt jubileum med en minnesmedalj i silver, präglad vid Den Kongelige Mynt.

Myntgravör Øivind Hansen är konstnären bakom medaljen som på åtsidan visar Janus-figu-

ren från Kongsbergs stadsvapen, stående framför en gravöppning, på framsidan är kung Christian IV:s monogram, som det är inristat i fjället vid fyndplatsen, återgivet.

Medaljen är 40 mm i diameter, väger 50 gram och kostar 100 kr. Den säljes i stadens banker — huvuddistributör är Kongsbergs Sparebank.

Garantibevis medföljer varje medalj om att det inte kommer att präglas fler än 3.000 exemplar av medaljen.

NORSKA UPPLAGESIFFROR 1973

Följande mynt är präglade med året 1973:

	ANTAL	KRONOR
5-kronor	2.778.055	13.890.275:—
1-kronor	9.140.175	9.140.175:—
50-öringar	3.317.175	1.658.587:50
25-öringar	8.516.175	2.129.043:75
10-öringar	22.300.925	2.230.092:50
5-öringar	27 mm 9.584.175	479.208:75
	19 mm 52.886.175	2.644.308:75

Av dessa blev cirka 20.000 förpackade som myntset. (Cirka 7.000 i plast och cirka 13.000 i Sandhill-kassetter.)

Miljonskatt sjöfynd

KÖPENHAMN (KvP) En miljonskatt i gulddukater från Christian IV:s tid håller på att spåras upp i Stillingsjön vid Skandeborg av ett gäng danska grodmän.

Gulddukaterna som kommer från 1643 var den danske kungens betalning till sina legosoldater. Skatten placerades först på Skandeborgs slott som ansågs vara en säker för-

varingsplats. Den avslöjades dock av en svensk kavalleritrupp. Danskarna blev nervösa och försökte transportera bort skatten i en släde. Inte heller detta kunde hållas hemligt.

Under en vild slädjakt körde danskarna ut på isen, högg upp en vak och stjälpde hela förmögenheten i havet.

Jub.mynt 1897 och 1907 köpes. Bra betalning. 0928/590 08

Billiga mynt från hela världen. Gärna i form av urval med ett och samma pris för alla mynten. Äldre myntlitteratur och myntprislister tryckta 1968. Ett urval av ovikta sedlar från hela världen önskas till påseende.

S. Stockhaus, Långskog 3630,
830 10 Matfors

Mynt från Finland, Norge, Danmark, Sverige, Tyskland, USA, Schweiz, Österrike, Belgien och Holland köpes. Gärna guldmynt och större silvermynt. Ni som har prislister över Edra mynt, var god sänd mig en.

Conny Linderudt, Hyv'argat. 14 A,
902 39 Umeå. 090/11 43 18

SÄLJES:

Bättre myntsamling GV utom 5 öre 1901, 1927. Många mynt i perfekt o kvalitet. T. ex. 1 kr 1927, 28, 29, 32 och 34, 10 öre 1911, 28, 29, 35, 37. Tel. 0505/202 74

Boken

SLOTTETS HEMLIGHET

av August Lundin

önskas köpa. Tryckt omkr. 1911.
Curt Eriksson. Tel. 0171/303 48.

Mynttorget...

(Forts. fr. sid. 13)

KÖPES

Svenska provmynt, polletter och spelpenningar köpes.

Rolf Håkansson, Svanågatan 6,
533 41 Karlstad

Mynt från indiska delstater samt äldre svenska mynt köpes av samlare. Skriv och meddela vad Ni har samt prisuppgifter.

Rolf Skelund, Dirigentgatan 1,
421 38 V. Frölunda

Mynthandlare

Sänd efter vår 20 sidor tjocka prislista med mynt från antiken till modern tid.

Tag reda på varför hundratal av handlare över hela världen anlitar oss vid köp av utländska mynt.

IRISH COIN CO

Box 1015

Oswego. N.Y. 13126 USA

Vad betalar mynthandlare för jubileumsmynt?

Vi har gjort en ny undersökning vad mynthandlare betalar för svenska jubileumsmynt i normal kvalitet, d. v. s. omkring kvalitet 01. Vi gjorde samma undersökningar i augusti 1972 och i vårt novembernummer 1973 och har tagit med dessa siffror som jämförelse, och visst har det lönat sig att samla dessa vackra svenska silvermynt.

2 kr jub.	AUGUSTI 1972	NOVEMBER 1973	OKTOBER 1974
ÅRTAL			
1897	25 — 35:—	25 — 40:—	33 — 45:—
1907	25 — 35:—	25 — 40:—	35 — 50:—
1921	25 — 35:—	25 — 35:—	30 — 40:—
1932	25 — 35:—	25 — 35:—	33 — 45:—
1938	12 — 18:—	15 — 22:—	17 — 23:—
5 kr jub.			
1925	13 — 19:—	15 — 22:—	17 — 25:—
1951	55 — 75:—	60 — 88:—	100 — 130:—
1959	18 — 25:—	15 — 22:—	20 — 30:—
1962	130 — 160:—	150 — 185:—	175 — 225:—
1966	6 — 8:—	7 — 9:—	8 — 10:—

Vi utgiver under sista halvåret – planscher och tabeller från ett enastående verk inom numismatiken i Skandinavien:

C. I. Schive: Norges mynter under medeltiden

Detta har icke varit tryckt sedan första upplagan utkom år 1865 och är i dag en antikvarisk raritet.

Förste konservator Kolbjørn Skaare, Myntkabinettet i Oslo berättar i förordet litet om Schives verk och dess tillkomst.

Boken tryckes i originellt folioformat — på mycket kraftigt papper.

PRIS OINBUNDEN: 90 DANSKA KRONOR (+ oms).

Upplagan mycket begränsad. Order expedieras i den ordning de inkommer.

ORDER SOM ÄR OSS TILLHANDA SENAST 1 OKTOBER 1974 LEVERERAS PORTOFRITT TILL DANMARK, FINLAND, ISLAND, NORGE OCH SVERIGE. Gäller vid förskottsbetalning till Danskt postgiro 5 10 85 19 eller medsänd check på 90 DKR.

G. PILEGAARD MYNTHANDEL

Algade 65 9000 Aalborg DANMARK

SAMLARE

Vår 80-sidiga prislista Nr 2 Hösten 1974 utkommer oktober erhåller ni vid betalning av 3:- i frimärken eller sätt in det på postgiro 12 99 25-4 Prislistan innehåller svenska, danska, norska mynt samt nyheter i jubileumsmynt o. andra mynt från hela världen. Romerska denarer samt mycket som ej här uppräknas.

ALLT I MYNTTILLBEHÖR. SEDLAR m. m.

B. BJÖRNSSON MYNTHANDEL

BOX 241

251 04 HELSINGBORG

KULLAGATAN 56

042 - 14 12 11

FRÅGESPALTEN

ÄR NÅGOT OKLART —
FRAGA MYNTKONTAKT!

Till Myntkontakt
Frågespalten

Har en del varianter och undrar om de är något värda.

1 kr 1967 med klump på S i "Sve-
riges".

1 kr 1969, "Gustav VI Konung" är
dubbelpräglad.

50 öre 1966. Nian i "19" helt igen-
fylld.

25 öre 1969, 1968, 1966, ärtalen dub-
belpräglade.

10 öre 1970, streck över nollon i
årtalet.

5 öre 1967, troligen mässong.

1 öre 1944, årtalets etta saknas.

Har ett album av Gustav VI
Adolfs kopparmynt med klumpar
och felpräglingar. Undrar vart jag
skall vända mig då jag vill sälja
dessa.

A. Boström

SVAR: Man kan värdera Edra mynt
på två olika sätt. Om Ni råkar träf-
fa någon variantsamlare och få ho-
nom intresserad bör Ni kunna få
ut mellan 3—10 kronor styck för
Edra varianter. I annat fall är de
helt utan värde tyvärr. Som vi för-
ut nämnt har intresset för klumpar
och det har blivit svårt att sälja
dessa varianter. Om Ni vill sälja
dem vore det bäst att annonsera ut
dem i Myntkontakt eller P"ryltör-
get" i Svenska Dagbladet. Det bör
ge Er en hel del svar.

R.Ö.

★

Till Myntkontakt
Enköping

Jag skriver i första hand för att
fråga vad Ni anser om de s. k. Hell
Bank Notes, föreställande några av
världens stora politiker + en kines
(?!). Enligt reklamen bränns dessa
sedlar av människorna i Hongkong,
en viss dag på året. Detta skulle
vara ett upprätthållande av ur-
gamla g"avoffceremonier.

Om detta skulle vara sant, var-

? ? ?

ifrån kommer då idén att ha port-
rätt av t. ex. Harold Wilson och
Nikita Krustjev på sedlarna? Dess-
utom består porträtten av fotogra-
fier, medan den övriga delen av
sedeln är tecknad, vilket ser något
konstigt och mystiskt ut. Värdet på
dessa Helvetessedlar (varav kom-
mer namnet förresten) kan inte
vara särskilt mycket att hurra för
eftersom priserna här i Sverige va-
rierar mellan 5 kronor och upp till
över 20 kronor.

Är detta en "ploj" eller har des-
sa sedlar verklighetsförankring?

Efter detta har jag några syn-
punkter på Er tidning, som är en
bra tidning men kan förbättras.

För att börja någonstans, tycker
jag att Ni kunde ha litet mer ar-
tiklar om sedlar, både svenska och
utländska. Varför inte skriva om
några intressanta sedelländers ut-
märkande drag (vinliga motiv, stor-
lek, priser etc.), så att nybörjaren
lättare kan bestämma sig för ett
visst land eller ett visst motiv som
passar hans intresse och hans kassa.

Vidare skulle jag gärna se att
Era roliga och stimulerande mynt-
tävlingar återkom lite mer konti-
nuerligt.

Era upplysningar om vilka mynt
som är på väg upp resp. ned i vär-
deringslistorna är bra. Fortsätt med
dem!

Nu lite mer negativa saker. Som
frimärkssidan t. ex. Den tycker jag
att ni kunde slopa innan den växer
till inte bara en utan flera sidor!
Även om många numismatiker ock-
så är filatelister motiverar inte
detta till att det ska behöva finnas
en frimärkssida i en numismatisk
tidskrift. Det finns nog med spe-

cialtidningar för filatelisterna. I en
mynttidning ska det stå om numis-
matik och inte om filateli! Jag för-
står att det kan vara bekvämt att
fylla ut med frimärksartiklar när
myntartiklarna inte blir så många
som man önskar, men det får inte
spåra ur så att vi får en kombine-
rad frimärks/mynttidning. Behovet
av numismatisk information är
stort och blir bara större i takt
med att antalet myntsamlare ökar.

Sedan en liten detalj vid sidan
om, så att säga. Försök att få litet
bättre "snofs" på reportagebilderna!
Era foton på mynt är bra, men när
Ni är ute och reportagefotograferar
b i r inte bilderna de bästa, tekniskt
sett. Fö-sök att få en bättre kame-
rera exponera och kopiera bättre!
S. udera skräckexemplet längst ned
på s. 12 i nr 5!

I varje fall i mitt exemp'ar är
förgrunden helt utsuddad på de-
taljer, medan detaljerna framträder
allt tydligare ju längre bort man
kommer. Det borde ju vara tvärtom.

Sist ett mer personligt önskemål.

Skriv en artikel om Notgeld (des-
sa tyska inflationssedlar från 1920-
talet. Jag har lyckats förvärva
några få av dessa oerhörda mäng-
der som givits ut (har sett en upp-
gift om att det skulle ha utkommit
44.000 olika 1914—1925), men har
svårt att få tag på litteratur om
ämnet.

A. Zvejnieks

SVAR: Vi ber att få tacka för Ert
långa brev samt de intressanta syn-
punkter Ni lade fram. Hoppas att
fler samlare tillskriver oss om sina
synpunkter, både negativa och po-
sitiva. Det är ju Era åsikter som
bygger grunden till tidningen och
vi rättar oss efter Er.

(Forts. på sid. 19)

Rapport från utlandet

Red. Norrtälje Mynthandel
Tullportsgatan 7
761 00 Norrtälje
0176/168 26

INDIEN 1974 PROOF SET

Ny valör i 1974 års set, för övrigt den högsta valören som någonsin förekommit, 50 Rupee.

På tre av mynten har baksidan fått ny design, 50 och 10 rupee och 10 paise, text "Planned families — Food for all", som om-

ger den symboliska familjetriangeln.

50 Rupee, 44 mm, silver 500/1000, 10 Rupee 39 mm, kopparnickel, 1 Rupee 28 mm, nickel. Totalt omfattar setet 10 mynt.

Samtliga mynt är i proof kvalitet. 50 och 10 Rupee-mynten säljs också lösa. Mynten präglas av Bombay Mint.

NUMBER OF COINS: 10		MINT: Bombay Mint	
DENOM.	DIA.	COMPOSITION	
50 Rupee	44 mm	Silver (.500 fine)	
10 Rupee	39 mm	Cupro-Nickel	
1 Rupee	28 mm	Nickel	
50 Paise	24 mm	Cupro-Nickel	
25 Paise	19 mm	Cupro-Nickel	
10 Paise	26 mm across scallops	Alum-Mag. Alloy	
5 Paise	22 mm across corners	Alum-Mag. Alloy	
3 Paise	21 mm across corners	Alum-Mag. Alloy	
2 Paise	20 mm across scallops	Alum-Mag. Alloy	
1 Paise	17 mm across corners	Alum-Mag. Alloy	

50 RUPEE
OBVERSE

10 PAISE

25 PAISE

50 PAISE

COMMON REVERSE
50 RUPEE
10 RUPEE
10 PAISE

10 RUPEE

1 PAISA

2 PAISE

3 PAISE

5 PAISE

1 RUPEE

The Mint exercises the utmost care in striking these Proof coins to assure you the highest quality coins possible. This careful minting process takes time and so we ask that you please allow us 8 months after the ordering deadline before expecting delivery of your sets.

MALAWI

utger 1974 ett jubileumsmynt med anledning av sitt 10-årsjubileum som självständig stat. 1964 blev Nyasaland en självständig stat och kallades i stället Malawi.

Ngwazi Dr. H. Kamuzu Banda är president på livstid och det är hans porträtt som återfinns på myntet.

10 Kwacha 1974, 39 mm, sterling silver utges både i proof och Unc.-kvalité.

NU ÄR DET KRIS ...

Har Du småmynt, så dela med Dig, vädjar bankerna!

Ja, så annonserar banker och postkontor för närvarande i en del tidningar.

Det är en mycket stor brist på växelpengar just nu, främst tioöringar och tjugofemöringar. Banker, affärer och postkontor har stora problem med att få tag i växel. Det har till och med gått så långt att en affärsman i Norrland annonserade efter tioöringar. Man erbjuder 15 kronor för 100 tioöringar. Det är ett överpris på fem kronor.

För bankerna i Sundsvall är växelpengarna ett verkligt problem. Man har inte fått nya mynt från Riksbanken på ett halvår, och de gamla, de bara försvinner. Folk betalar med sed-

lar i affärer och banker, och lägger tydligen småmynten på hög hemma.

Sundsvallsbanken har haft skyltar som uppmanar folk att komma in med småmynt, men det har inte hjälpt.

Hittills har det i alla fall flutit såtillvida att banker och affärer klarat sig genom att ringa runt till varandra och låna. Sundsvallsbankens huvudkontor får många samtal om dagen från filialerna och behöver pengar. Och om läget inte blir bättre innan julhandeln kan det bli verkliga problem. Men samtidigt brukar småpengarna komma fram till jul, när folk tömmer sparbössor och lådor och skrapar ihop småslantarna.

MEDSÄNDANDE AV BILAGOR

Privatpersoner och handlare äger mot ersättning rätt att medsända tryckta bilagor i A 5-storlek i tidningen Myntkontakt. Bilagorna skall tryckas i offset eller boktryck. Bilagan medföljer hela upplagan.

KOSTNAD

1 A 5 ark	495:—
2 A 5 ark	695:—
3 A 5 ark	895:—
4 A 5 ark	1.095:—
5 A 5 ark	1.295:—

Lagstadgad moms tillkommer på dessa priser.

På begäran åtager vi oss gärna att trycka reklamladen åt Er. Kostnadsökningen blir då 275:— + moms per ark.

Utnyttja

Myntkontakts annonservice!

Ni når över 4.000 myntsamlare i 16 länder!

Löser sig inte växelproblemet på annat sätt så är det bara att invänta dåliga tider. Får folk ont om pengar brukar växelmynten komma fram.

ORSAKEN

Vad beror då bristen på?

— På myntverket som under sommaren haft minskad produktion, säger riksbanksdirektör Sjunne Sallelhed i Härnösand.

Det statliga myntverket utlokaliseras i våras från Stockholm till Eskilstuna. Eftersom en stor del av personalen inte ville flytta med fick man nyanställa. Att utbilda de nyanställda gav ett visst produktionsbortfall. Sedan kom industrisemestern, då även myntverket hade stängt. Fönst för fjorton dagar sedan satte man i gång att tillverka mynt igen.

FRIMÄRKSSIDAN

Stockholmia 21—29 sept.

i Mässan Stockholm/Älvsjö

Äntligen har det kommit så långt att det är dags för Stockholmia att slå upp portarna för den största frimärksutställning som förekommit i Sverige. Fredagen den 20 sept. inviger H. M. Kung Carl XVI Gustav utställningen, som omfattar cirka 5.000 ramar. Som jämförelse kan nämnas att utställningen 1955 i Liljevalchs konsthall omfattade c:a 1.500 ramar. De yngsta samlarna bidrar med c:a 600 ramar. Till vägledning för alla som besöker utställningen finns en utställningskatalog för 15:—, vilken gjorts originell på det viset att den innehåller ett svartavdrag av utställningsblocket. Under utställningen användes 12 st. tillfälliga datumstämplar. Två av dem användes hela utställningstiden, Stockholmias egen stämpel samt Fältpoststämpeln. Den som vill kan lägga sina fränkerade brev i särskilt uppsatta brevlådor, där det är angivet vilken stämpel som brevlådan är avsedd för. Ett specialkort av frimärket Gåslisa kommer endast att säljas under utställningen. En mängd frimärks-handlare finns också närvarande, där kommersen förmodligen blir mycket livaktig.

Frimärkets dag 29/9

Beställes:
"Frimärkets dag",
Stockholmia 74,
107 29 Stockholm.

Storbritanniens dag
23/9

Beställes:
"Storbritanniens dag",
Stockholmia 74,
107 23 Stockholm.

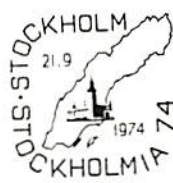
FIP congress 30/9,
1/10.

Beställes:
"FIP-kongressen",
Stockholmia 74,
107 30 Stockholm.

FN-dagen 24/9

Beställes:
"FN-dagen",
Stockholmia 74,
107 24 Stockholm.

Utställningsstämpeln
21—29/9

Beställes:
"Utställningsstäm-
peln", Stockholmia 74,
107 31 Stockholm.
Ange datum!

Motivsamlarnas dag
26/9

Beställes:
"Motivsamlarnas dag",
Stockholmia 74,
107 25 Stockholm.

Fältpoststämpeln
21—29/9

Beställes:
"Fältpost",
Stockholmia 74,
107 32 Stockholm.
Ange datum!

Ungdomens dag 26/9

Beställes:
"Ungdomens dag",
Stockholmia 74,
107 26 Stockholm.

Nordens dag 21/9

Beställes:
"Nordens dag",
Stockholmia 74,
107 21 Stockholm.

Världspostföreningens
dag 27/9

Beställes:
"Världspostförening-
ens dag",
Stockholmia 74,
107 27 Stockholm.

Tysklands dag 22/9

Beställes:
"Tysklands dag",
Stockholmia 74,
107 22 Stockholm.

(De) Filatelistiska jour-
nalisternas dag 28/9

Beställes:
"Filatelistiska journa-
listernas dag",
Stockholmia 74,
107 28 Stockholm.

Nyutkomna prislistor

FRED SWEENEY INC

P. O. Box 10144-M

Kansas City, Missouri 64111, USA

Kvartalsprislista 75 har utkommit gällande mynt från hela världen. Sändes kostnadsfritt till alla intresserade.

SUNE JOHANSSON

MYNT & ANNAT

Getakärsvägen 11

510 20 Fritsla

Prislista 15 gällande mynt och sedlar framför allt från Sverige, tillbehör, litteratur och mycket annat. 36 sid. ill. Sändes kostnadsfritt.

NORRTÄLJE MYNTHANDEL

Tullportsgatan 7

761 00 Norrtälje

84 sidor tjock prislista. Mynt från hela världen, medaljer m. m. Sändes kostnadsfritt till intresserade.

Föreningar

GÖINGEBYGDENS
SAMLARFÖRENING

280 22 Vittsjö

Nästa möte äger rum tisdagen den 17 september vid Vittsjö Medborgarhus. Nya medlemmar välkomna.

KRISTIANSTADSORTENS
NUMISMATISKA FÖRENING

Box 11068

291 11 Kristianstad

Medlemmar, gamla som nya, hälsas välkomna till nästa möte, som äger rum fredagen den 20 september. Medlemsavgift 15:—.

JÖNKÖPINGSORTENS
NUMISMATISKA FÖRENING

Trädgårdsgatan 25

552 55 Jönköping

Nästa möte med myntauktion äger rum fredagen den 4 oktober i Tala-vidgården, Jönköping. Alla nya medlemmar välkomna.

Prislista

med

Specialerbjudanden

upp till 50-70 %

rabatt

har utkommit

SÄNDES
GRATIS

R. Örtendahl
Mynthandel AB

Box 1, S-199 01 ENKÖPING

Tel. 0171/379 50

KLIPP HÄR

PRENUMERATIONSTALONG - SUBSCRIPTION BLANK

- Prenumeration 1 år från
Subscription 1 Year from
Abonnement 1 Jahr ab

J | F | M | A | M | J | J | A | S | O | N | D | AR/YEAR

NAMN: .....

ADRESS: .....

V. v. texta tydligt / Please use block capitals

PRENUMERATIONSPRISER:

SVERIGE	} 43:75 SKR inkl. moms och porto
NORGE	
DANMARK	
F.NLAND	
ISLAND	
USA	} 62 SKR (Air mail)
CANADA	
MEXICO	
EUROPA	52 SKR

BETALNINGSVILLKOR:

- Likviden översändes bifogad i check/konterter
I enclose payment in cash/ in cheque
- Jag betalar när inbetalningskortet kommer.
- Betalningen insatt på Ert postgiro: 73 02 33 - 4

porto

MYNTKONTAKT

PREN.TJÄNST

BOX 1

199 01 ENKÖPING 1

MARKA PERFEKT MYNT & FRIMÄRKSHANDEL

Sveavägen 96

Box 190 32

104 32 Stockholm

Tel. 08/32 01 00 — 32 96 96

MYNT

SEDLAR

NUMISMATISK

LITTERATUR

MYNTSKÅP

M. M.

FRIMÄRKEN

ALBUM

FILATELISTISK

LITTERATUR

INSTICKSBÖCKER

PAKET M. M.

KÖPER • BYTER • SÄLJER • VÄRDERAR

MYNTKALENDER 1975

utkommer första veckan i december.

- ☆ PRISÄNDRINGAR ÖVER HELA LINJEN
  - ☆ CHOCKERANDE PRISHÖJNINGAR
  - ☆ ÄNNU MERA AVBILDNINGAR PÅ VARIANTER
  - ☆ UTÖKAT SIDANTAL
  - ☆ AVBILDNINGAR PÅ SAMTLIGA MYNTTYPER
  - ☆ UPPLAGESIFFROR, ARTIKLAR, RÅD
  - ☆ KOMPLETT REGISTER ÖVER SVERIGES MYNTHANDLARE
- samt

AKTUELLA INKÖSPRISER HOS
SVERIGES MYNTHANDLARE